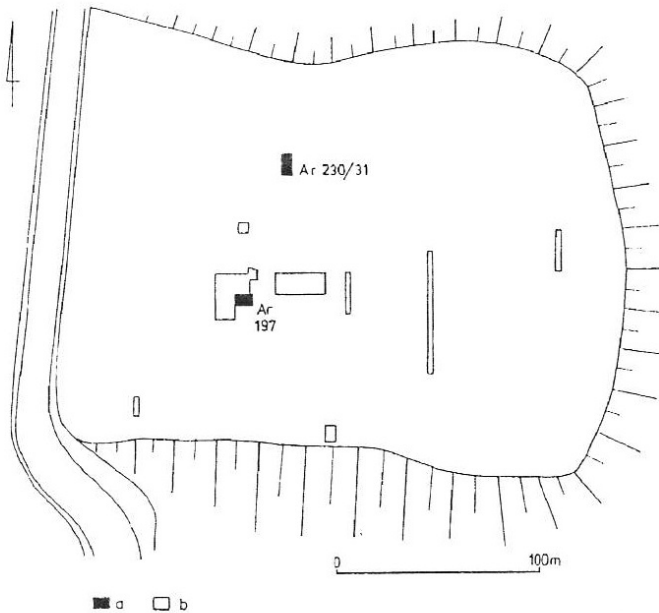

Anna Muzyczuk, Elżbieta Pohorska-Kleja

Wyniki badań wykopaliskowych w Hłomczy, gm. Sanok, woj. krośnieńskie w 1995 roku

Archeologiczne badania wykopaliskowe na stan. 1 w Hłomczy, gm. Sanok były kontynuacją prac prowadzonych w latach 1981—1985 przez Muzeum Okręgowe w Krośnie i miały charakter ratowniczy (rozprzestrzeniająca się zabudowa wsi). Stanowisko 1 (AZP 112—79/80, współrzędne: x — 100, y — 185) zajmuje rozległy cypel nadzalewowej terasy Sanu w lewobrzeżnej części doliny rzeki, 279,6 m npm i około 15 m nad poziomem zalewowym. W miejscowej tradycji teren ten nosi nazwę „Mogielice”. Pokrywają go gleby brunatne, wyługowane, kwaśne, miejscami sporej kamienistości.

Ryc. 1. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Rozmieszczenie wykopów w obrębie stanowiska. Legenda: a — wykopy założone w 1995 r.; b — wykopy założone w latach 1981—1985

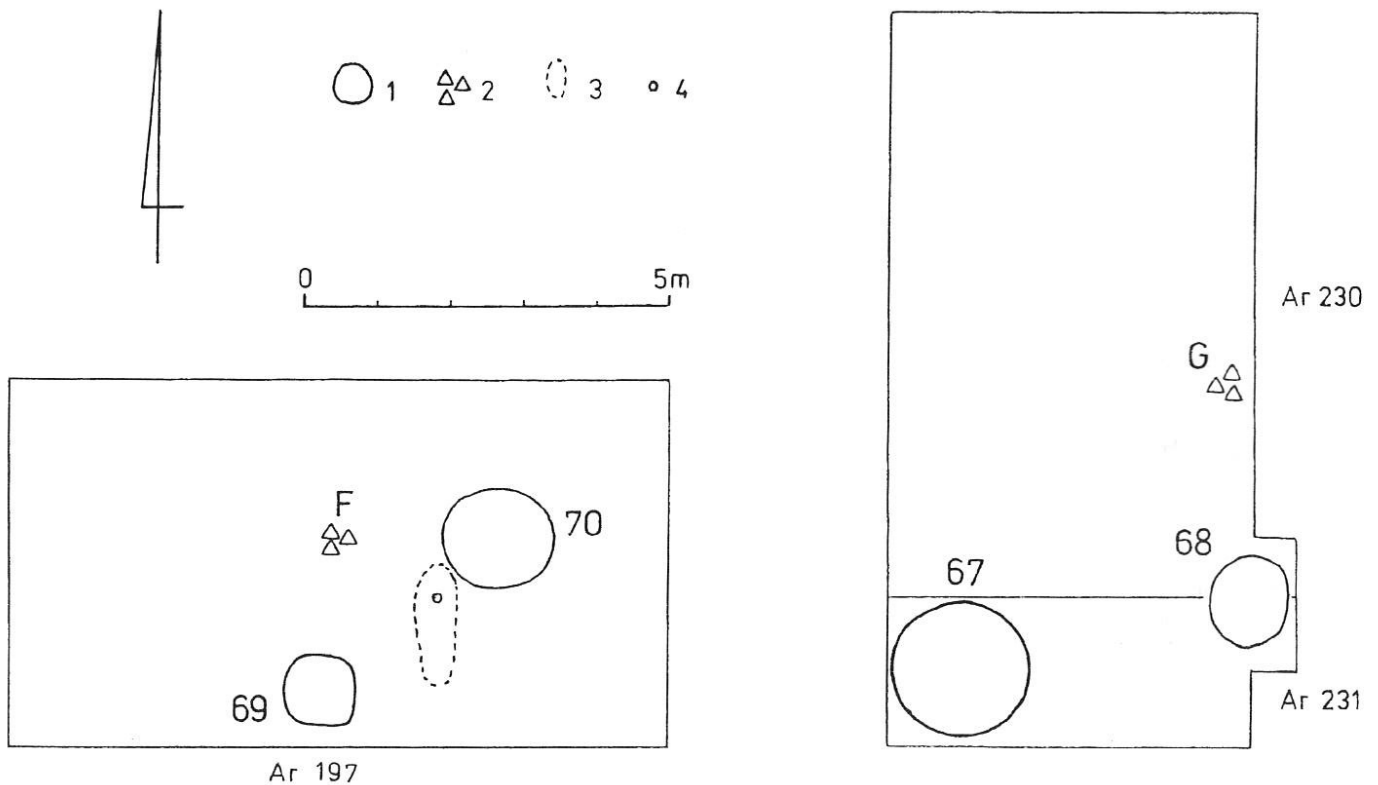
Abb. 1. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Die Lage der Ausgrabungen im Rahmen der Fundstelle: a — Ausgrabungen aus dem Jahr 1995; b — Ausgrabungen aus den Jahren 1981—1985

Рис. 1. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. План раскопов на стоянке
a — раскопы 1995 г.
b — раскопы 1981—1985 гг.

Osada zajmuje obszar o powierzchni około 6 ha, z czego w trakcie pięciu sezonów przebadano 900 m². Odkryto 66 obiektów archeologicznych i 5 skupisk ceramiki (ryc. 1b). Pozyskano ponad 10000 zabytków, głównie fragmentów naczyń z epoki brązu i okresu rzymskiego¹.

W trakcie badań ratowniczych przeprowadzonych w 1995 roku założono dwa wykopy, jeden w centralnej części cypla na arze 197 (pow. 45 m²), drugi w partii północnej na arach 230—231 (pow. 52 m²) (ryc. 1 a). Stratygrafia pionowa przedstawiała się następująco. Pod warstwą ziemi ornej do głęb. 40—50 cm zaległa warstwa podglebia, niżej wystąpiła żółta, twarda glina calcowa. W warstwie podglebia odkryto 4 jamy (obiekty 67, 68, 69, 70), 2 skupiska oraz pozostałości odsłoniętych wcześniej obiektów 20, 22, 24². Na pograniczu ziemi ornej i podglebia, na złożu wtórnym, natrafiono na skarb ozdób brązowych złożonych w glinianym naczyniu (ryc. 2). Ogółem w wyniku badań pozyskano prawie 300 ozdób i fragmentów ozdób brązowych, ponad 400 ułamków naczyń, kilkanaście wyrobów kamiennych i krzemienych, drobne ułamki przedmiotów żelaznych, monetę nowozytną, żużel, polepę³.

Wydobyty materiał ceramiczny był silnie rozdrobniony i w przeważającej części mało charakterystyczny, co znacznie utrudniało jego ocenę. Zanalizowano go według klasyfikacji opracowanej dla wcześniej pozyskanych materiałów⁴. Ceramikę podzielono na dwie kategorie. Do kategorii A zaliczono naczynia użytkowe, do B ceramikę produkcyjną. W kategorii A wydzielono grupę I obejmującą naczynia lepiące oraz grupę II obejmującą naczynia toczone. W grupie I wyróżniono podgrupę a — naczyń cienko- i średniościennych o gładkich powierzchniach i podgrupę b — naczyń średnio- i grubościennych, głównie garnków, o niezbyt równych powierzchniach i grubszej domieszce schudzającej. Ze względu na różnorodność występujących w glinie domieszek schudzających ceramikę podzielono na dwa warianty. Jako wariant 1 oznaczono naczynia z domieszką tłuczonego rogowca, jako wariant 2 z domieszką innych rodzajów tłuczni mineralnego, piasku, żwirku, szamotu. W grupie naczyń toczonech znalazły się fragmenty późnorzymskiej ceramiki

Ryc. 2. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Lokalizacja obiektów odkrytych w 1995 roku. Legenda: 1 — jamy, 2 — skupiska, 3 — zasięg występowania skarbu brązowego, 4 — fragmenty naczyń
 Abb. 2. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Die Verteilung der Objekte aus dem Jahr 1995: 1 — Gruben, 2 — Anhäufungen, 3 — Bereich des Bronzedeptotfundes, 4 — Gefäßfragmente
 Рис. 2. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. Размещение объектов в раскопах 1995 г.
 1 — ямы, 2 — скопления, 3 — размещение элементов бронзовогоклада, 4 — прагмент посуды

siwej, ceramiki średniowiecznej oraz nowożytniej. Do ceramiki produkcyjnej zaliczono ułamki naczyń grubościennych barwy pomarańczowej z domieszką gruboziarnistego czarnego tłucznia. Pozostałe zabytki wydobyte w trakcie badań zaprezentowano łącznie w kategorii „Inne”.

MATERIAŁY

Ar 230, 231

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1;

1. 4 fragmenty brzuśców, powierzchnie zniszczone, na niektórych ślady wygładzania, barwy pomarańczowej, brunatnej.

Grupa I, podgrupa a, wariant 2;

2. 4 ułamki naczyń, domieszka drobniotkiego tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, jasnobrunatne, czarne.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1;

3. 4 fragmenty brzuśców naczyń średnio- i grubościennych, powierzchnie ze śladami wygładzania, barwy pomarańczowej, brunatnej, szarej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2;

4. Fragment dna naczynia, domieszka drobnego tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, jasnobrunatne; 5. 25 fragmentów brzuśców, głównie garnków, niektóre powierzchnie szorstkie, część ze śladami lepienia i wygładzania, barwy szarej, brunatnej, pomarańczowej.

Grupa II:

6. 18 fragmentów naczyń cienkościennych, głównie nowożytnych, w tym 1 ułamek części brzegowej, powierzchnie barwy ceglastej, szarej.

Kategoria B:

7. 1 ułamek naczynia grubościennego, powierzchnie zniszczone.

Inne:

8. Amorficzny rdzeń odłupkowy z margla; 9. Amorficzne ostrze trójkątne ze skały nieokreślonej; 10. Odłupek wiórowaty częściowo retuszowany z krzemienia czekoladowego; 11. Fragment przepalonego wióra lub odłupka krzemienno; 12. Fragment wióra lub odłupka krzemienno; 13. Odłupek retuszowany wewnątrz z rogowca; 14. Gładziki z piaskowca; 15. 4 fragmenty drobnych, silnie skorodowanych przedmiotów żelaznych, bryłka żuźla.

Obiekt 67 (ryc. 3)

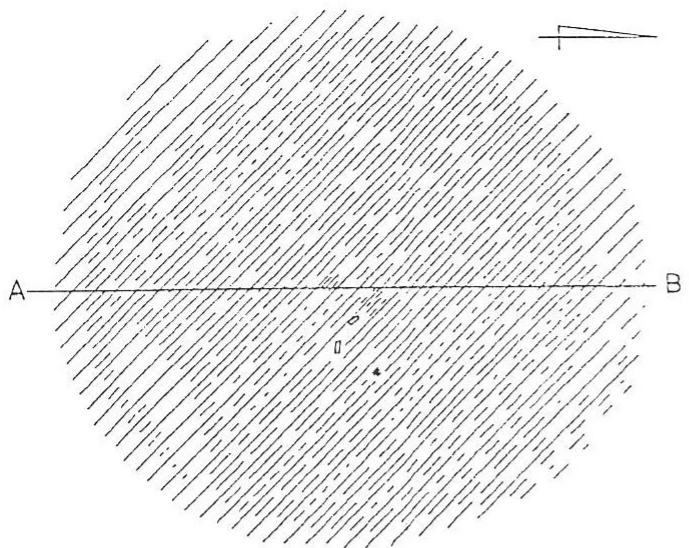
Odkryty na głęb. 65—70 cm. Kolistą jamą o średnicy 140 cm, profil trapezowaty, dno na głęb. 125—130 cm. Wypełnisko warstwowe, szarobrunatne, zbite.

Inwentarz:

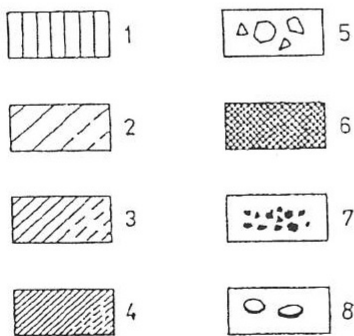
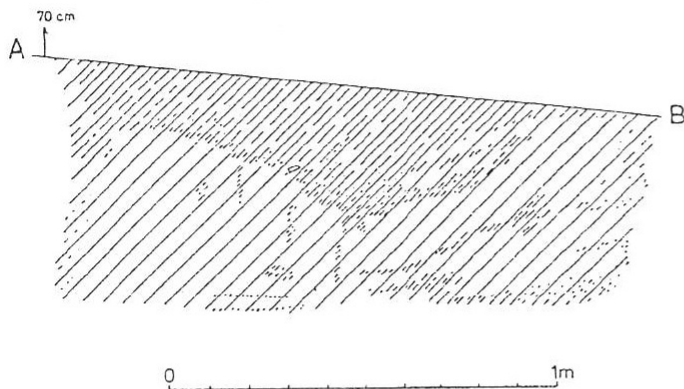
Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1:

1. 2 fragmenty części brzegowych naczyń średniościennych, krawędzie zaokrąglone, powierzchnie dość gładkie, barwy szarobrunatnej (tabl. I, 3, 8); 2. Fragment części brzegowej, krawędź prosto ścięta, powierzchnie zniszczone, zewnętrzna jasnobrunatna, wewnętrzna ciemnoszara; 3. Fragment części przydennej, powierzchnie gładzone, barwy pomarańczowo-brunatnej; 4. 5 ułamków brzuśców, powierzchnie dość gładkie, barwy pomarańczowej, szarobrunatnej.

ob. 67

Ryc. 3. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Rzut poziomy i profil obiektu 67. Legenda: 1 — humus, 2 — wypełnisko szarobrunatne, 3 — wypełnisko ciemnoszare, 4 — wypełnisko szaroczarne, 5 — ceramika, 6 — polepa, 7 — węgle, 8 — kamienie

Abb. 3. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Grundriß und Profil des Objekts 67; 1 — Humus, 2 — graubraune Ausfüllung, 3 — dunkelgraue Ausfüllung, 4 — grauschwarze Ausfüllung, 5 — Keramik, 6 — Bekleidung, 7 — Braunkohle, 8 — Steine

Рис. 3. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. Горизонтальный вид и разрез объекта 67
1 — гумус, 2 — серобурое содержание, 3 — темносерое содержание, 4 — серочерное содержание, 5 — керамика, 6 — обмазка, 7 — угли, 8 — камни

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

5. Ułamek części brzegowej naczynia cienkościennego, krawędź ścieniona, zaokrąglona, domieszka drobnego tłucznia mineralnego, powierzchnie gładkie, brunatno-szare (tabl. I, 4); 6. Ułamek części brzegowej lub ucha naczynia cienkościennego, bardzo drobna domieszka mineralna, powierzchnie gładkie, jasnobrunatne; 7. Fragment załomu brzuśca naczynia średniościennego, wazowatego (?) ze stożkowatym guzkiem i śladami kanelur, mała ilość drobnej domieszki mineralnej, powierzchnie gładkie, ciemnoszaro-brunatne (tabl. I, 9); 8. 17 fragmentów brzuśców, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie przeważnie gładkie, barwy brunatnej, szarej, pomarańczowej, czarnej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

9. Fragment części brzegowej, krawędź lekko zaokrąglona, powierzchnie wygładzane, zewnętrzna jasnobrunatna, wewnętrzna ciemnoszara (tabl. I, 6); 10. 14 fragmentów brzuśców, powierzchnie zniszczone, na niektórych ślady wygładzania, barwy pomarańczowej, szarobrunatnej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

11. Fragment części brzegowej garnka średniościennego, krawędź prosto ścięta, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie ze śladami lepienia i wygładzania, barwy ciemnoszarej (tabl. I, 7); 12. Fragment dna naczynia o średnicy 9—10 cm, domieszka mineralna, powierzchnie szorstkie, barwy szarobrunatnej; 13. 24 fragmenty brzuśców głównie garnków, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, niektóre ze śladami wygładzania, barwy szarej, brunatnej, pomarańczowej.

Inne:

14. Łuszcza z rogowca; 15. Łuszczeń z rogowca; 16. Odupek wiórowaty z margla; 17. Gładzik kamienny.

Obiekt 68 (ryc. 4)

Odkryty na głęb. 40 cm. Kolistą jamą o średnicy 120 cm. Profil trapezowaty, płaskie dno na głęb. 80—85 cm. Wypełnisko słabo odcinające się od calca, jedynie w części centralnej szarobrunatne.

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1:

1. Drobny fragment części brzegowej naczynia cienkościennego, krawędź lekko ścieniona, zaokrąglona, powierzchnie wygładzone, jasnopomarańczowe; 2. 4 ułamki brzuśców, w tym jeden ułamek naczynia wazowatego o gładkich powierzchniach, zewnętrznej barwy ciemnobrunatnej, wewnętrznej ciemnoszarej; 3. 4 ułamki brzuśców o powierzchniach silnie zniszczonych, barwy pomarańczowej.

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

4. Drobny fragment części brzegowej, krawędź ścieniona, zaokrąglona, nachylona do wewnątrz, powierzchnie nierówne, barwy pomarańczowej; 5. 6 fragmentów brzuśców, domieszka tłucznia mineralnego i ceramicznego, powierzchnie gładzone, barwy szarej, pomarańczowej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

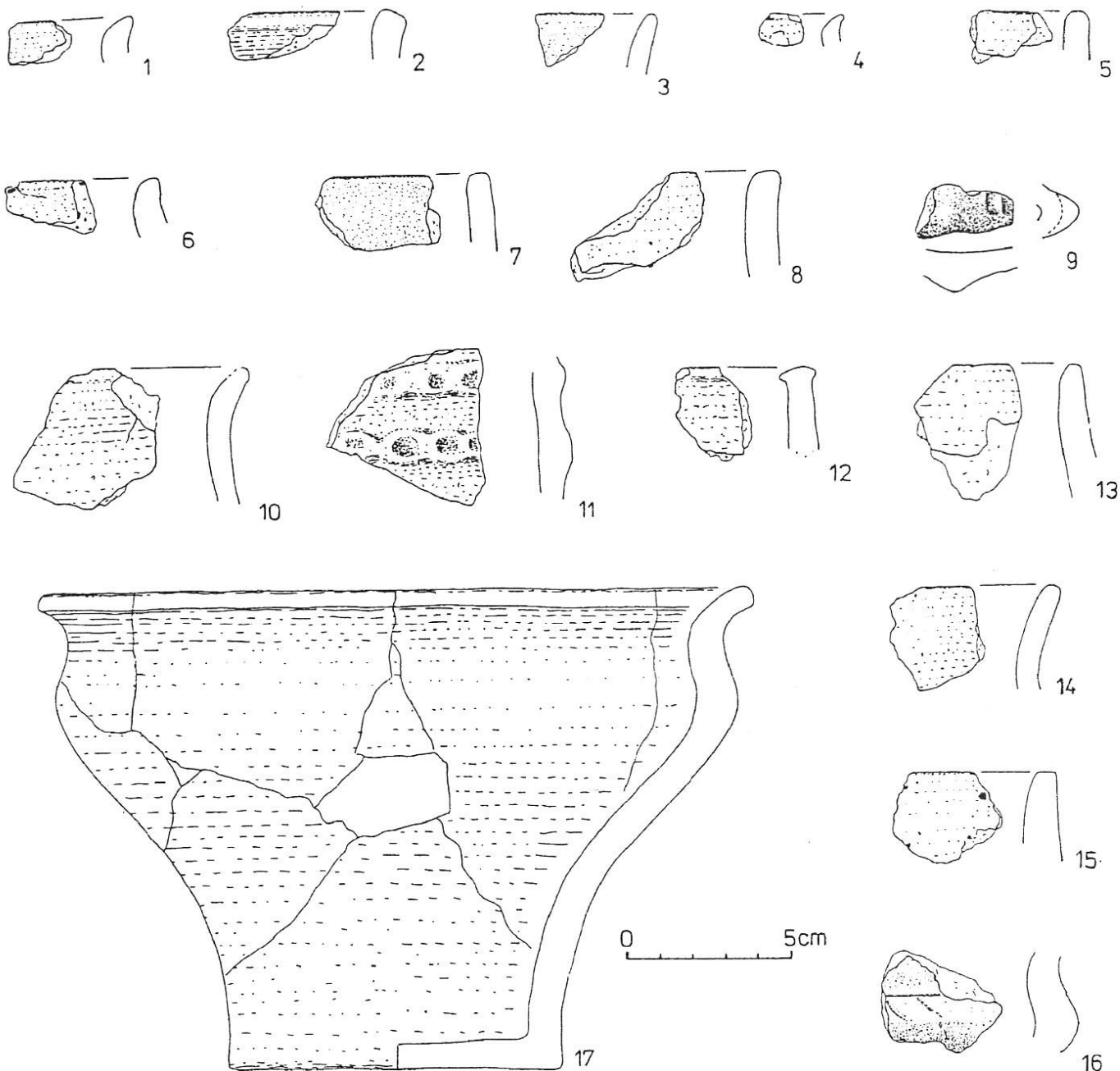
6. 28 fragmentów brzuśców naczyń, głównie garnków średniościenne, powierzchnie zniszczone, niektóre ze śladami wygładzania, barwy pomarańczowej, brunatnej, szarej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

7. 15 fragmentów brzuśców, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, 1 ułamek szorstki, pozostałe dość równe, barwy szarej, brunatnej, pomarańczowej, czarnej; 8. 2 ułamki brzuśców z domieszką szamotu, powierzchnie „miękkie” w dotyku, barwy pomarańczowej.

Kategoria B:

9. Fragment brzuśca naczynia grubościennego.

Tabl. I. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Wybór ceramiki: obiekt 67 (3,4,6,7,8,9), ar 197 ćw A, B (1,2,5,10,11,13), obiekt 70 (14—16), skupisko F (12, 17)

Taf. I. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Keramikauswahl: Objekt 67 (3, 4, 6, 7, 8, 9) Ar 197, Viertel A, B (1, 2, 5, 10, 11, 13), Objekt 70 (14—16), Anhäufung F (12, 17)

Табл. I. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Керамическая выборка: объект 67 (3, 4, 6, 7, 8, 9), ар 197 сектор А, В (1, 2, 5, 10, 11, 13), объект 70 (14—16), скопление F (12, 17)

Inne:

10. Odłupkowy nóż tyłowy z krzemienia czekoladowego.

Skupisko G

Na głęb. 40 cm w warstwie podglebia na powierzchni około 1 m² wystąpiło skupisko pokruszonych kamieni, drobnych fragmentów naczyń, polepy.

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

1. Fragment brzośca garnka średniościennego, domieszka tłuczka mineralnego, powierzchnia zewnętrzna ze śladami pionowego obmazywania, brunatna, wewnętrzna wygładzana, szara;

2. 2 fragmenty brzośców garnków grubościennych, powierzchnie dość gładkie, zewnętrzne pomarańczowe, wewnętrzne szare.

Inne:

3. Ułamki kamieni żarnowych (2).

Ar 197 ćw A, B

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1:

1. 13 fragmentów brzośców naczyń średniościennych, powierzchnie wygładzone, barwy brunatnej, pomarańczowej, szarawej.

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

2. Fragment części brzegowej, krawędź zaokrąglona, drobna domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie gładkie, czarne, ze śladami wyświecenia; 3. 4 drobne fragmenty części brzegowych, krawędzie zaokrąglone, domieszka drobnoziarnista, mineralna, powierzchnie ze śladami wygładzenia, barwy brunatnej, pomarańczowej (tabl. I, 1, 5); 4. Fragment dna naczynia, domieszka drobnego tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, barwy czarnej; 5. 4 fragmenty brzuśców naczyń średniościennych, powierzchnie czarne, błyszczące, miejscami starte; 6. 6 fragmentów brzuśców naczyń cienkościennych, powierzchnie szorstkie, barwy brunatnej, szarawej; 7. 18 drobnych fragmentów brzuśców naczyń średniościennych, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie gładkie, barwy szarej, brunatnej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

8. Fragment części brzegowej garnka średniościennego, krawędź prosto ścięta, powierzchnie dość gładkie, barwy brunatnej (tabl. I, 13); 9. 4 fragmenty brzuśca garnka grubościennego, powierzchnie zewnętrzne ze śladami obmazywania, barwy brunatno-szarej; 10. Fragment brzuśca garnka średniościennego, powierzchnia zewnętrzna obmazywania, jasnopomarańczowa, wewnętrzna gładka, brunatna 11. 6 fragmentów brzuśców, niektóre powierzchnie dość gładkie, barwy pomarańczowej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

12. Fragment części brzegowej garnka średniościennego, krawędź wychylona na zewnątrz, prosto ścięta, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie ze śladami lepienia i wygładzania, jasno-brunatne; 13. Fragment części brzegowej garnka, krawędź ścięta, wywinięta na zewnątrz, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnia zewnętrzna poziomo obmazywana, wewnętrzna nierówna, brunatna (tabl. I, 10); 14. Fragment brzuśca garnka średniościennego zdobionego dwiema dookólnymi karbowanymi listwami plastycznymi, mała ilość domieszki tłucznia mineralnego, powierzchnie starte, zewnętrzna barwy pomarańczowej, wewnętrzna kremowoszarej (tabl. I, 11). 15. 61 drobnych ułamków brzuśców, głównie garnków, na jednym ślady dołków paznokciowych (?), domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie przeważnie starte, barwy pomarańczowej, brunatnej, szarej; 16. 4 fragmenty brzuśców wtórnie przepalonych, spękanych, barwy siwo-pomarańczowej, na jednym ślady karbowanej listwy plastycznej.

Grupa II

17. 3 fragmenty naczyń w tym 1 ułamek części brzegowej, powierzchnie starte, siwo-brunatne (tabl. I, 2).

Kategoria B:

18. 3 fragmenty naczyń grubościennych.

Inne: 19. Odlupek z rogowca menilitowego; 20. Moneta nowożytna — halers; 21. Drobna bryłka żużla.

Obiekt 24

Odkryty na głęb. 60 cm półkolisty zarys jamy o średnicy 130 cm. Wypełnisko niejednolite, w partii przydennej spora ilość węgla drzewnych.

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1:

1. Fragment brzuśca naczynia średniościennego, powierzchnie gładkie, barwy brunatnej.

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

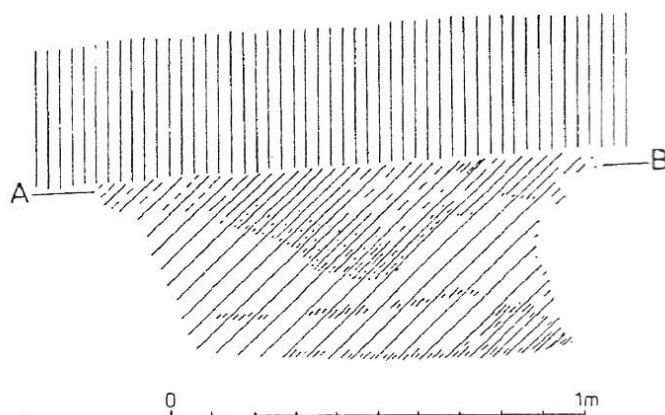
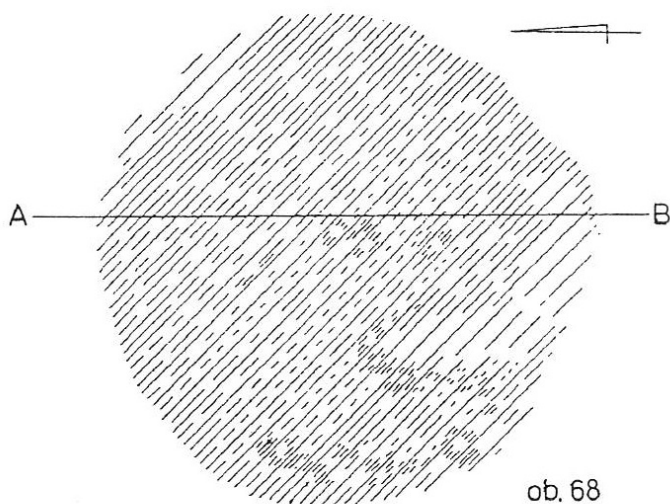
2. Fragment brzuśca naczynia średniościennego, powierzchnie gładkie, barwy ciemnoszarej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

3. 6 fragmentów brzuśców, powierzchnie dość gładkie, pomarańczowe.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

4. Fragment brzuśca garnka, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie zniszczone, jasnoszare.

Ryc. 4. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Rzut poziomy i profil obiektu 68

Abb. 4. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Grundriß und Profil des Objekts 68

Рис. 4. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. Горизонтальный вид и разрез объекта 68

Obiekt 69 (ryc. 5)

Odsłonięte na głęb. 30 cm płytkie, czworokątne zaciemnienie o wymiarach: 80 x 70 cm. W wypełnisku duża ilość polepy, pokruszonych kamieni i węgla drzewnych.

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

1. 6 fragmentów brzuśców naczyń średniościennych, w tym 1 wtórnie przepalony, domieszka tłucznia mineralnego, powierzchnie gładkie, barwy brunatnej, szarej, pomarańczowej.

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

2. Fragment brzuśca naczynia grubościennego, powierzchnie gładkie, pomarańczowe.

Grupa II

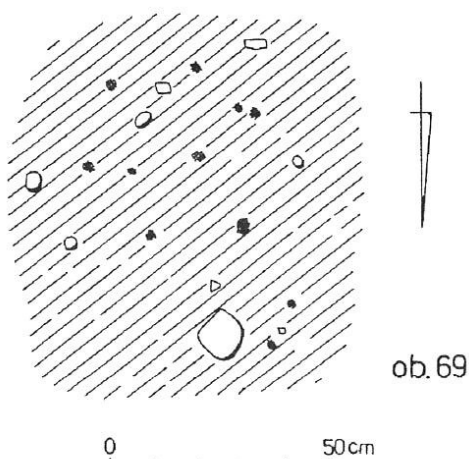
3. Fragment dna naczynia nowożytnego.

Inne:

4. Bryłki polepy z odciskami roślinnymi, bryłki rogowca.

Obiekt 70 (ryc. 6)

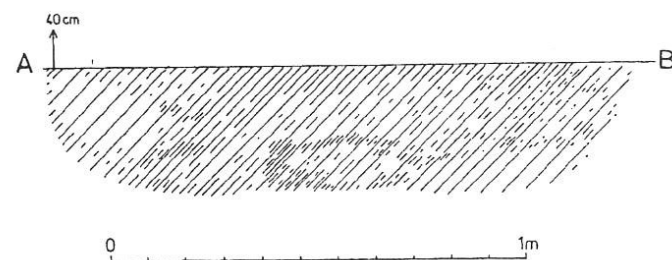
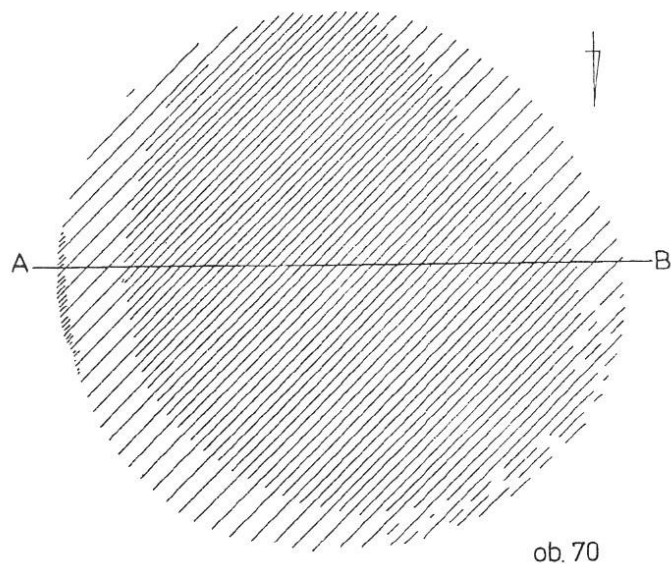
Odkryty na głęb. 40 cm. Kolista jama o średnicy 130 cm. Profil nieckowaty, dno na głęb. 75 cm. Wypełnisko wyraźnie odcinające się od calca, szarobrunatne.

Ryc. 5. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Rzut poziomy obiektu 69

Abb. 5. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Grundriß und Profil des Objekts 69

Рис. 5. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. Горизонтальный бид и разрез объекта 69

Ryc. 6. Hłomcza, gm. Sanok, woj. krośnieńskie, stan. 1. Rzut poziomy i profil obiektu 70

Abb. 6. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 1. Grundriß und Profil des Objekts 70

Рис. 6. Хломча, гм. Санок, воев. Кросно, ст. 1. Горизонтальный буд и разрез объекта 70

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 1:

1. Drobnny fragment części brzegowej naczynia średniościennego, krawędź zaokrąglona, powierzchnie gładkie, zewnętrzna brunat-

na, wewnętrzna pomarańczowa; 2. Fragment części brzegowej, krawędź wychylona na zewnątrz, zniszczona, powierzchnie barwy brunatnej; 3. Drobnny fragment załomu brzuśca naczynia wazowatego ze śladami ornamentu rytego, powierzchnie gładkie, zewnętrzna brunatna, wewnętrzna czarna (tabl. I, 16); 4. Fragment brzuśca, powierzchnie gładkie, zewnętrzna jasnobrunatna, wewnętrzna czarna.

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

5. Drobnny fragment części brzegowej naczynia cienkościennego, krawędź zaokrąglona, drobnniutka domieszka tłuczni mineralnego, powierzchnie gładkie, zewnętrzna brunatna, wewnętrzna ciemnoszara; 6. 12 fragmentów brzuśców, domieszka tłuczni mineralnego, powierzchnie gładkie, barwy ciemnoszarej, brunatnej, czarnej. Na jednym ułamku ślady ornamentu rytych kresek (?).

Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

7. Fragment części brzegowej garnka, krawędź prosto ścięta, powierzchnie gładkie, jasnopomarańczowe (tabl. I, 14); 8. Fragment części brzegowej garnka grubościennego, krawędź prosto ścięta, powierzchnie dość gładkie, zewnętrzna jasnobrunatna, wewnętrzna brunatna (tabl. I, 15); 9. 45 fragmentów brzuśców, powierzchnie zniszczone, na niektórych ślady wygładzania, na jednym pozostałości ornamentu miotekowego. Barwa powierzchni brunatna, pomarańczowa, szara.

Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

10. Ułamek części przydennej, domieszka tłuczni mineralnego, powierzchnia zewnętrzna gładka, jasnobrunatna, wewnętrzna stara; 11. 15 fragmentów brzuśców w tym 4 silnie wtórnie przepalonych na kolor siwy, pozostałe zniszczone, powierzchnie barwy jasnopomarańczowej, brunatnej, ciemnoszarej.

Inne:

12. Fragment narzędzia rdzeniowego z krzemienia czekoladowego (?); 13. Pseudoluszczeń z margla; 14. 2 łuszczyki z rogowca menilitowego;

Skupisko F

Na głęb. 40 cm w warstwie podglebia wystąpiło skupisko ceramiki. Nie stwierdzono śladów jamy.

Inwentarz:

Ceramika: kategoria A:

Grupa I, podgrupa a, wariant 2:

1. Fragment naczynia cienkościennego, domieszka drobnego tłuczni mineralnego, powierzchnie gładkie, zewnętrzna jasnopomarańczowa, wewnętrzna czarna.

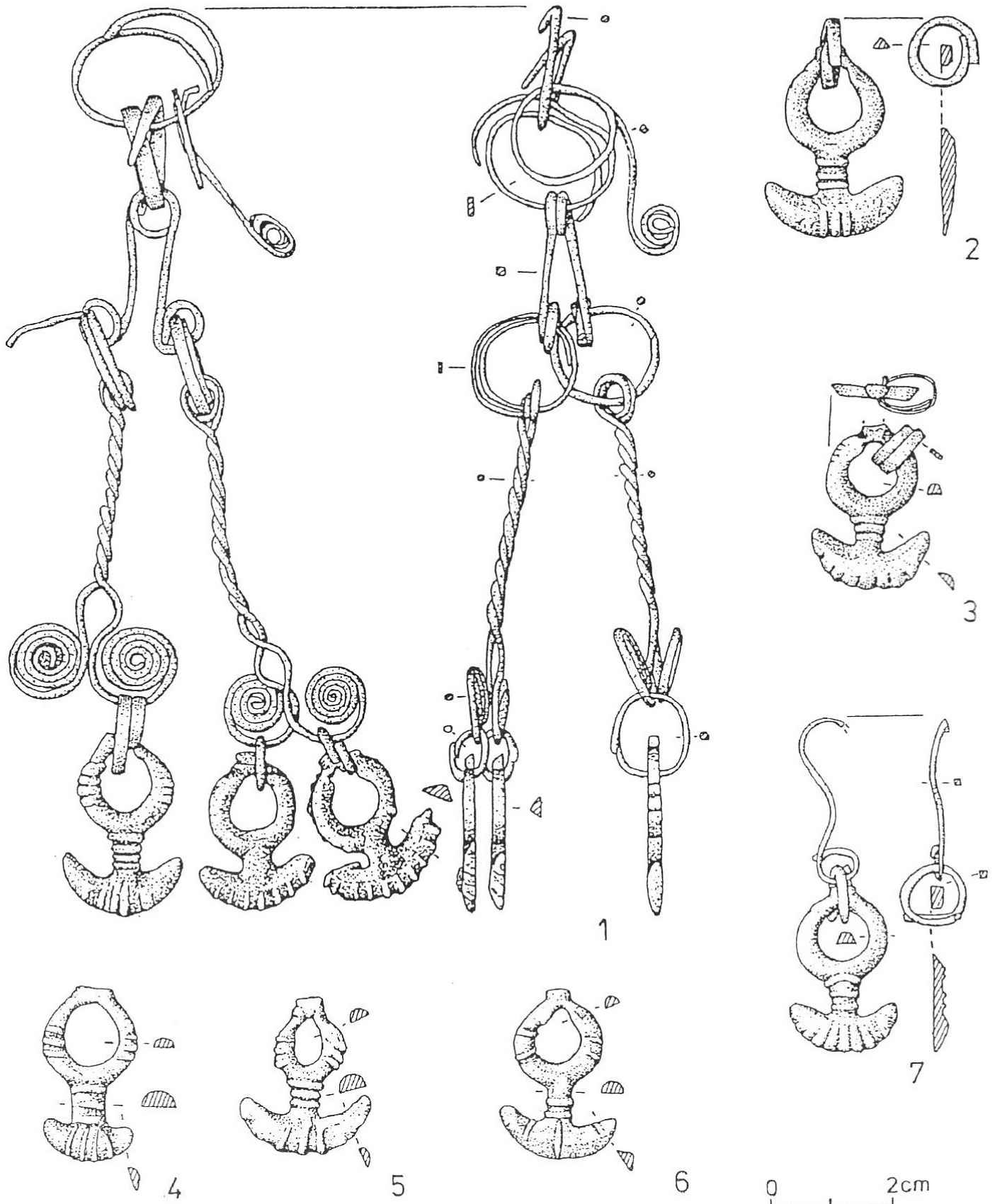
Grupa I, podgrupa b, wariant 1:

2. Ułamek brzuśca naczynia, powierzchnie gładkie, pomarańczowe. Grupa I, podgrupa b, wariant 2:

3. Garnek grubościenny przypominający naczynie wazowate, z załosem umieszczonym w 2/3 wysokości. Krawędź prosto ścięta, wychylona na zewnątrz, domieszka tłuczni mineralnego, powierzchnie ze śladami lepienia i wygładzania, barwy brunatnoszarawej. Wymiary: wysokość 15,5 cm, średnica wylewu 22 cm, średnica dna 10,5 cm (tabl. I, 17); 4. Fragment części brzegowej naczynia średniościennego, krawędź pogrubiona, obustronnie wyodrębniona, powierzchnie wygładzone, barwy różowopomarańczowej (tabl. I, 12); 5. 2 fragmenty brzuśców garnków, powierzchnie wygładzone, brunatne.

Skarb przedmiotów brązowych.

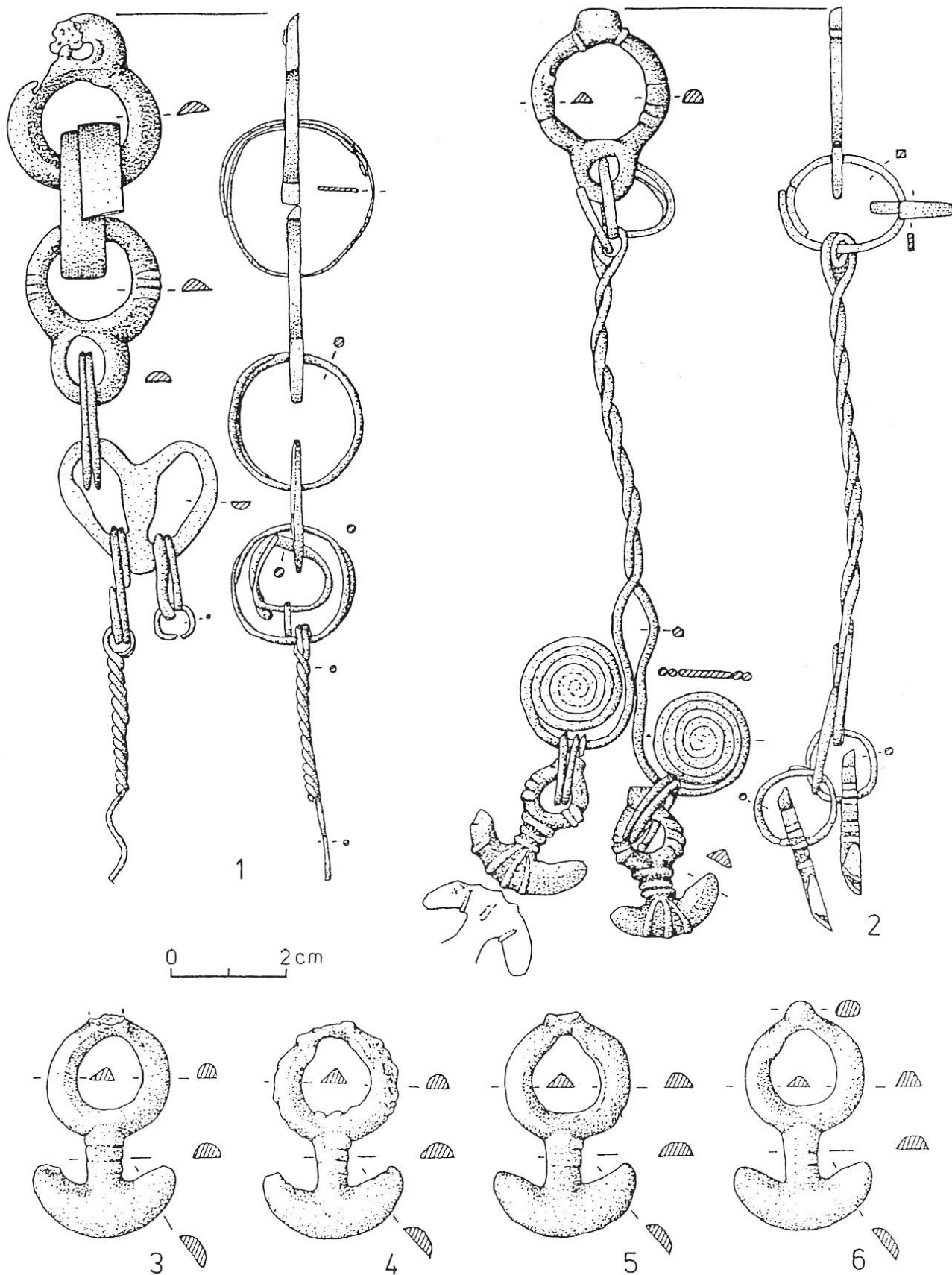
Na arze 197 ćw B, na głęb. 20—40 cm, na pograniczu ziemnej i warstwy podglebia odkryto skarb przedmiotów brązowych rozporoszonych na powierzchni około 3 m². Nie zaobserwowano śladów jamy a główne skupisko znajdowało się w częściowo zachowanym naczyniu glinianym (ryc. 2: 3, 4). Wydobyto prawie 300 ułamków ozdób brązowych oraz 14 paciorków z pasty szklanej. Wyodrębniono 8 wisiorów złożonych

Tabl. II. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 1 (1), zawieszki „kotwiczowate” (2—7)

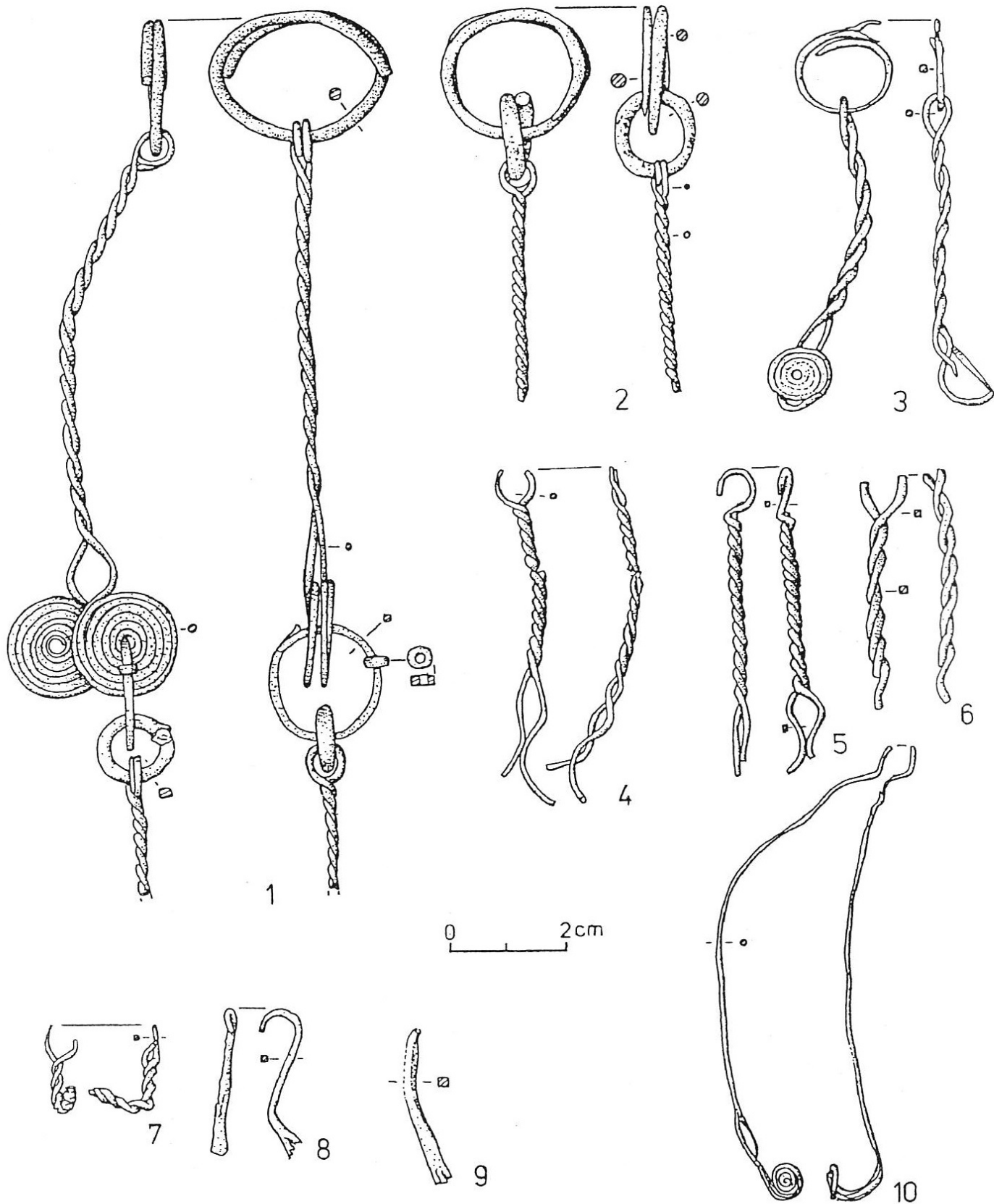
Taf. II. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 1 (1), Anker-Gehängen (2—7)

Табл. II. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска 1 (1), „якоревидные” подвески (2—7)

Tabl. III. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 2 (1), wisior 3 (2), zawieszki „kotwicowate” (3—6)
 Taf. III. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 2 (1), Anhänger 3 (2), Anker-Gehängen (3—6)
 Табл. III. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска 2 (1), подвеска 3 (2), „якоревидные” подвески (3—6)

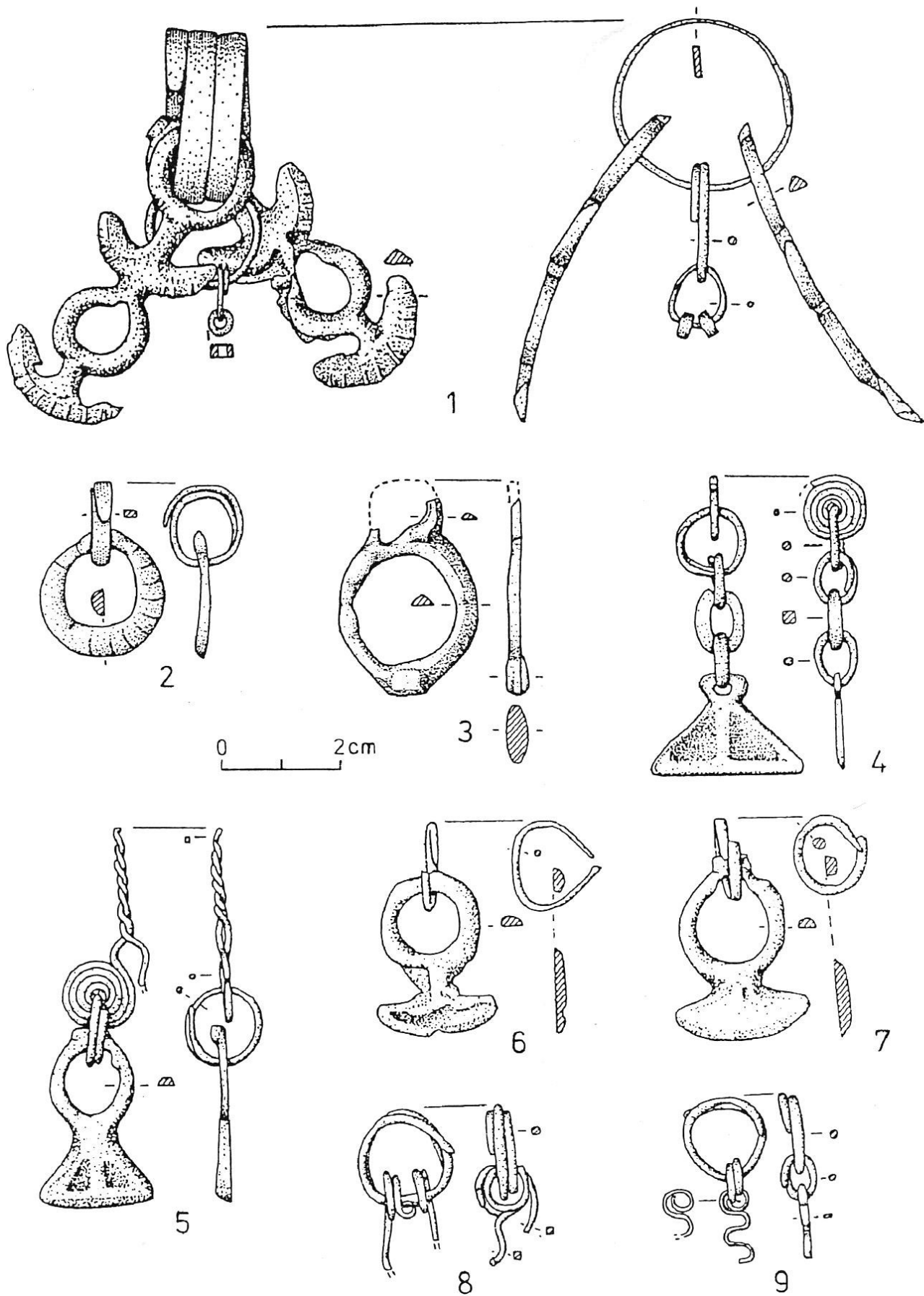

Tabl. IV. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 4 (1), fragmenty skręconych drutów (2—10)

Taf. IV. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 4 (1), Drahtlitztenfragmente (2—10)

Табл. IV. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска 4 (1), фрагменты свитков проволоки (2—10)

Tabl. V. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 5 (1), zawieszki (2—9)
 Taf. V. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 5 (1), Gehängen (2—9)
 Табл. V. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска 5 (1), подвески (2—9)

z kilku lub kilkunastu elementów oraz pojedyncze zawieszki, tarczki, skręty z drutu i taśmy, paciorki. Prawie połowę znalezione stanowiły drobne ułamki ozdób o bliżej nieokreślonej formie⁵. Przedmioty brązowe łącznie ważyły 450 g.

Wisior 1 (tabl. II, 1)

Na skręcie z okrągłego drutu zawieszono: skręt z czworokątnego drutu zakończony tarczką spiralną, skręt z taśmy z zawieszonym czworokątnym drucikiem w kształcie haftki. Na obydwu ramionach umocowane skręty — jeden z okrągłego drutu, drugi z taśmy, na nich skręcony drut zakończony binoklowato, na którym za pomocą kółeczek z drutu i taśmy przymocowano trzy zawieszki „kotwicowate” zdobione karbowaniem.

Wisior 2 (tabl. III, 1)

Dwie koliste zawieszki (jedna zdobiona karbowaniem) połączone skrętem z taśmy, następnie skrętem z okrągłego drutu złączone z zawieszka sercowatą, na której zawieszono dwa skręty z okrągłego drutu. Na jednym przymocowano fragment skręconego drutu, na drugim małe kółeczko z drutu.

Wisior 3 (tabl. III, 2)

Do zawieszki kolistej zdobionej karbowaniem przymocowany skręt z czworokątnego drutu, na nim skręt z wąskiej taśmy oraz skręcony drut zakończony binoklowato. Na skrętach z drutu zawieszono dwa wisiorki „kotwicowate” zdobione karbowaniem.

Wisior 4 (tabl. IV, 1)

Na skręcie z okrągłego drutu zawieszony skręcony drut zakończony binoklowato, na jednej z tarczek spiralnych zawieszony skręt z czworokątnego drutu, na nim kółko z grubego drutu oraz paciorek z pasty szklanej. Do kółka przymocowany fragment skręconego drutu.

Wisior 5 (tabl. V, 1)

Na 2,5-zwojowym skręcie z taśmy zawieszono dwie podwójne zawieszki „kotwicowate” zdobione żeberkowaniem, skręt z okrągłego drutu, na którym umieszczono skręt z cienkiego drutu a na nim dwa paciorki z pasty szklanej.

Wisior 6 (tabl. VI, 1)

Na 2-zwojowym grubym skręcie z drutu zawieszonych 6 wisiorków binoklowatych z czworokątnego drutu lub taśmy. Na jednym z nich blaszka zdobiona ornamentem wyciskanych punkcików, na drugim blaszka i paciorek z pasty szklanej.

Wisior 7 (tabl. VII, 1)

Zawieszka kolista zdobiona żeberkowaniem połączona ze skrętem z drutu z zawieszonym na nim skrętem z cienkiego pręta.

Wisior 8 (tabl. VII, 2)

Dwie zawieszki koliste (jedna zdobiona żeberkowaniem) połączone ze sobą skrętem z cienkiego pręta. Na zawieszce niezdobionej umocowany 4-zwojowy skręt z taśmy.

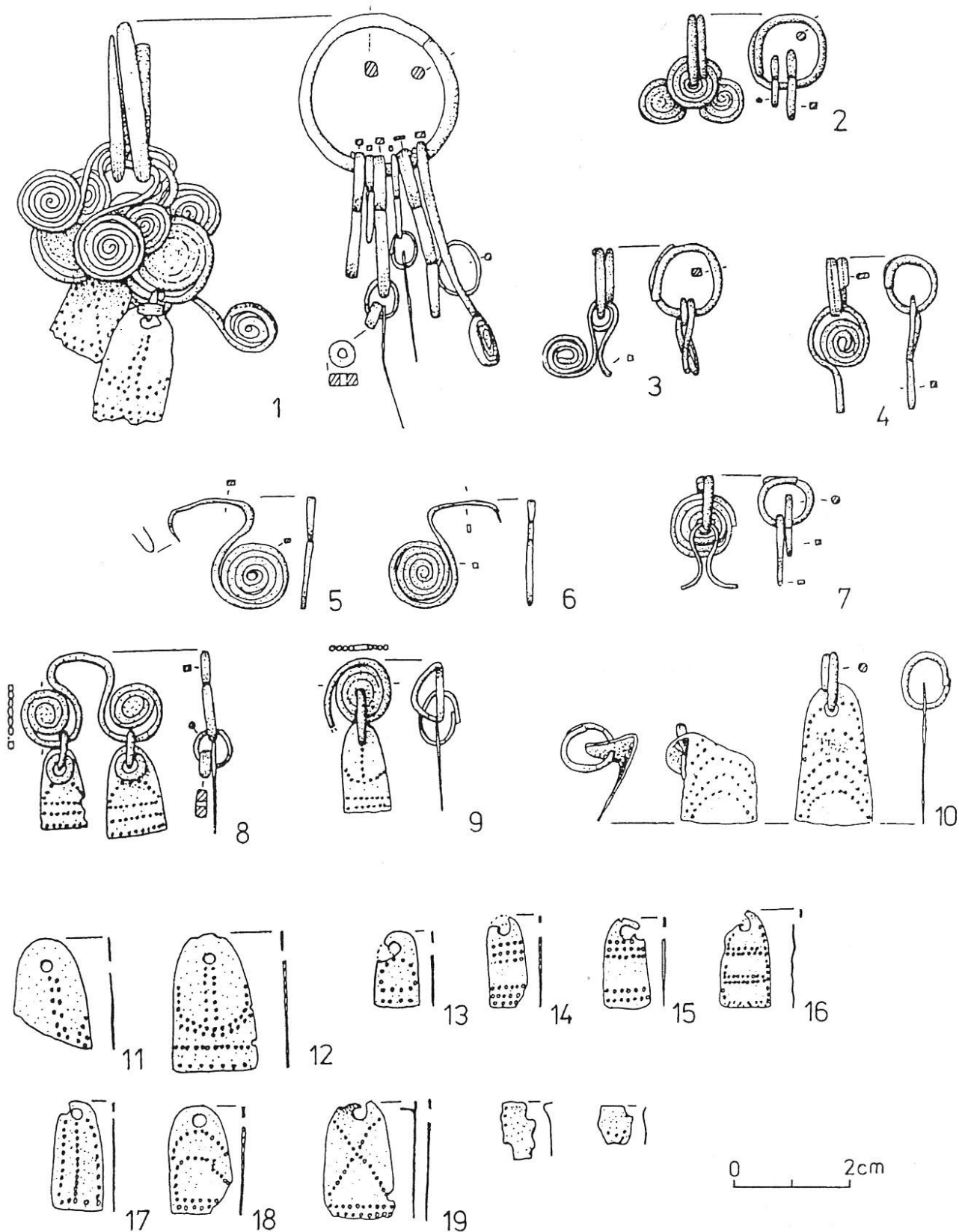
Zawieszki:

- 2 zawieszki „kotwicowate” umocowane na skrętach z taśmy (tabl. II, 2, 3),
- 7 zawieszek „kotwicowatych” zdobionych żeberkowaniem (tabl. II, 4—6, III, 3—6),
- zawieszka „kotwicowata” na skręcie z taśmy łączącej ją z czworokątnym drucikiem (tabl. II, 7),
- zawieszka kolista połączona ze skrętem z taśmy (tabl. V, 2),
- uszkodzona zawieszka kolista (tabl. V, 3),
- zawieszka trójkątna umocowana na łańcuszku z czterech ogniwek połączonym z tarczką spiralną (tabl. V, 4),
- zawieszka trójkątna połączona skrętem z okrągłego drutu z tarczką spiralną, będącą zakończeniem skręconego drutu (tabl. V, 5),
- dwie zawieszki trójkątne zawieszono na uszkodzonych skrętach z drutu (tabl. V, 6, 7),

Fragmenty wisiorków:

- na skręcie z okrągłego drutu dwa zwinięte druciki czworokątne (tabl. V, 8),

- na 1,5-zwojowym skręcie z drutu zawieszony mniejszy skręt, na nim fragment wężykowato wygiętej taśmy (tabl. V, 9),
  - dwa połączone skręty z drutu, na mniejszym, fragment skręconego drutu (tabl. IV, 2),
  - na uszkodzonym skręcie z czworokątnego drutu zawieszony skręcony drut z jednym ramieniem zakończonym tarczką spiralną (tabl. IV, 3),
  - 5 fragmentów skręconych drutów o przekrojach okrągłych i czworokątnych (tabl. IV, 4—7, 10),
  - 2 ułamki czworokątnych drucików (tabl. IV, 8, 9),
  - 3-zwojowy skręt z taśmy połączony z 3,5-zwojowym skrętem z okrągłego drutu (tabl. VII, 3),
  - 5-zwojowy skręt z czworokątnego drutu połączony 2,5-zwojowym skrętem z okrągłego drutu (tabl. VII, 4)
  - na skręcie z okrągłego drutu zawieszony wisiorek binoklowaty oraz tarczka spiralna (tabl. VI, 2),
  - na skręcie z czworokątnego drutu fragment zawieszki binoklowatej (tabl. VI, 3),
  - na skręcie z podwójnego drucika zawieszona tarczka spiralna (tabl. VI 4),
  - na skręcie z okrągłego drutu tarczka spiralna z czworokątnego drutu i fragment zawieszki binoklowatej (?) (tabl. VI, 7),
  - wisiorek binoklowaty, na każdej z tarczek zawieszono kółeczko z drutu, na nim blaszka zdobiona wypychanymi guzkami oraz paciorek z pasty szklanej (tabl. VI, 8),
  - na tarczce spiralnej zawieszony skręt z taśmy a na nim blaszka zdobiona wypychanymi guzkami (tabl. VI, 9),
  - skręt z okrągłego drutu z zawieszoną zdobioną, zgiętą blaszką (tabl. VI, 10),
  - 9 blaszek w kształcie trójkąta o zaokrąglonych narożnikach zdobionych wypychanymi guzkami ułożonymi w pasma, koło, skośny krzyż (tabl. VI, 11—19) oraz 2 ułamki blaszek (tabl. VI, 20),
  - 11 fragmentów tarczek spiralnych z czworokątnego drutu (tabl. VII, 7) oraz drobne ułamki dwóch mniejszych (tabl. VII, 8).
- #### Kolczyki:
- 2 kolczyki w kształcie tarczek spiralnych z czworokątnego drutu (tabl. VI, 5, 6).
- #### Pierścienie:
- 5-zwojowy pierścień z okrągłego drutu zakończony tarczką spiralną (tabl. VII, 5),
  - 1,5-zwojowy pierścień z okrągłego drutu zakończony tarczką spiralną (tabl. VII, 6).
- #### Tarczki:
- tarczka o średnicy 4 cm z uszkiem (tabl. VIII, 1),
  - tarczka średnicy 2,6 cm z uszkiem i dwoma otworkami (tabl. VIII, 2).
- #### Paciorki brązowe:
- 3 paciorki beczułkowate (tabl. VIII, 3—5),
  - 11 fragmentów paciorków rurkowatych skręconych z taśmy (tabl. VIII, 6—16).
- #### Skręty i blaszki brązowe:
- 1,5-zwojowy skręt z okrągłego drutu (tabl. IX, 1),
  - 1,5-zwojowy skręt z czworokątnego drutu (tabl. XI, 2),
  - fragmenty 8 skrętów z taśmy (tabl. IX, 3—10),
  - fragmenty 3 skrętów z drutu czworokątnego (tabl. IX, 11—13),
  - 6 drobnych fragmentów skrętów z drutu i taśmy (tabl. VIII, 21, 22, IX, 1—3, 5),
  - 48 fragmentów skrętów i kółek z drutu okrągłego lub czworokątnego (tabl. IX, 14, X, 4),
  - 95 fragmentów blaszek brązowych półkuliście wygiętych (tabl. X, 6).
- częściowo zachowane kółko z taśmy, na nim skręt z czworokątnego drutu (tabl. VIII, 17).

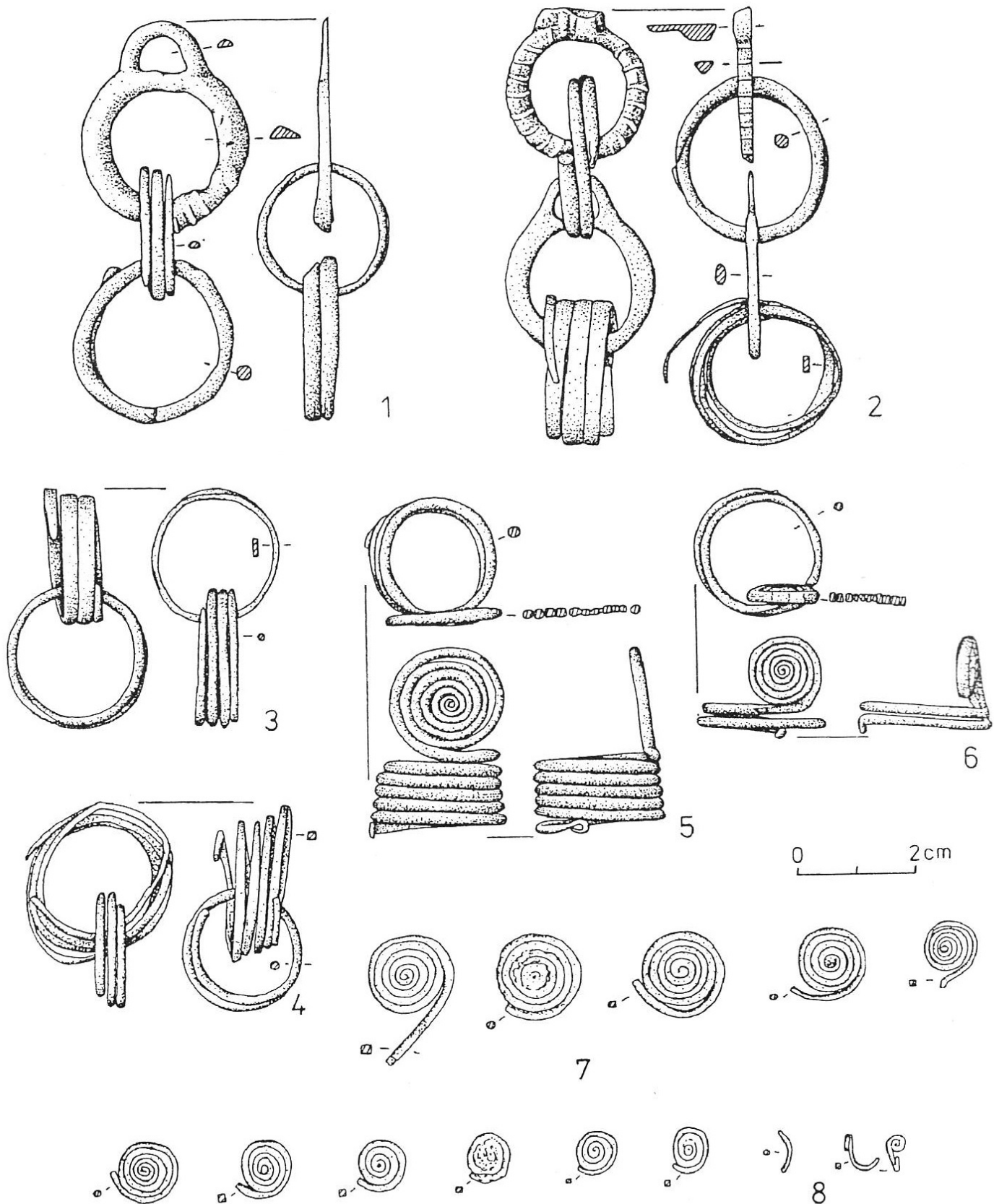

Tabl. VI. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 6 (1), kolczyki (5, 6), zawieszki binoklowate i blaszki (2—4, 7—20)

Taf. VI. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 6 (1), Orringe (5, 6), Binokel-Gehängen und Blättchen (2—4, 7—20)

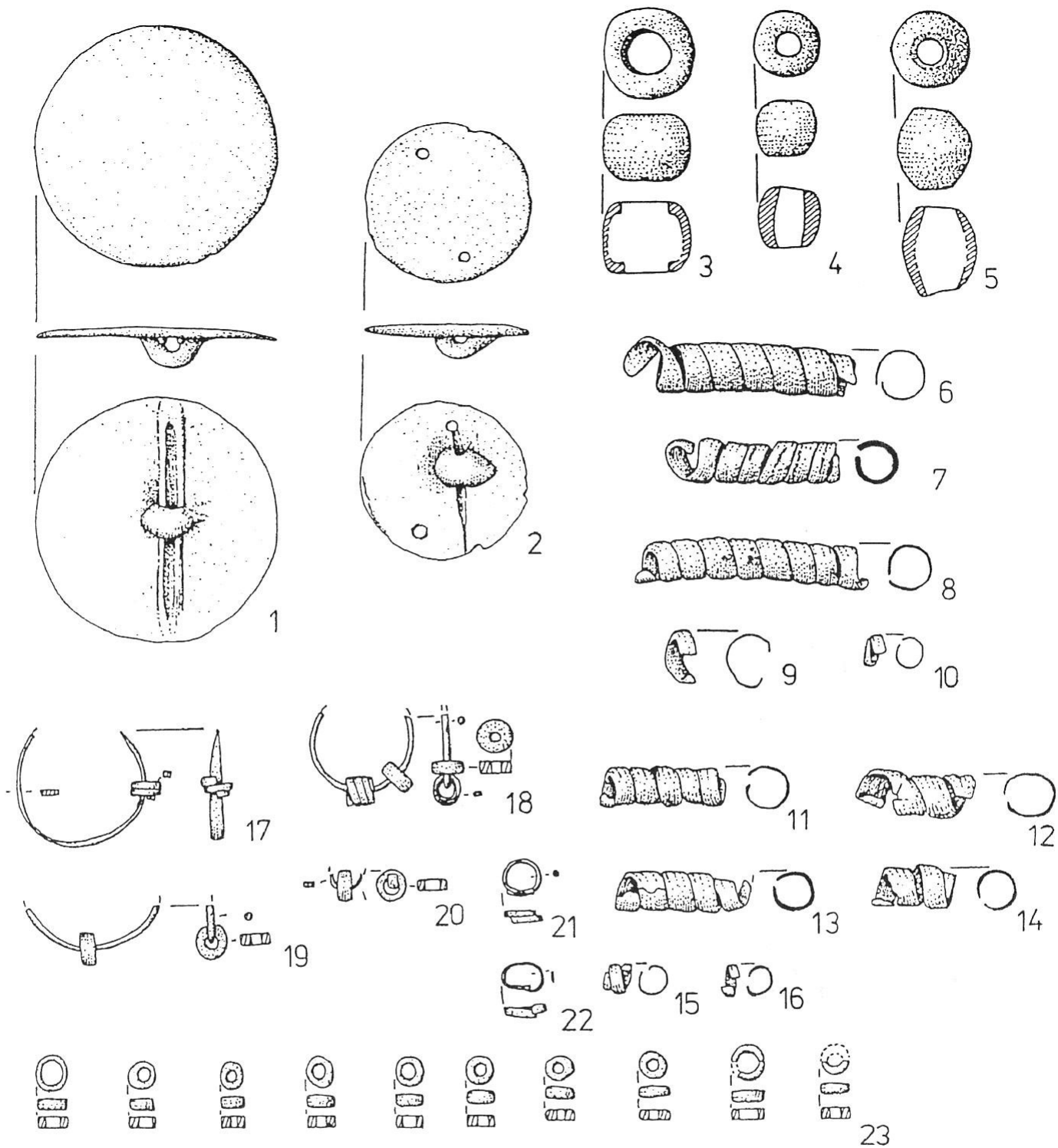
Табл. VI. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска б (1), серьги (5, 6), биноклевидные подвески и бляшки (2—4, 7—20)

Tabl. VII. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: wisior 7 (1), wisior 8 (2), skręty i tarczki spiralne (3—8)
 Taf. VII. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Anhänger 7 (1), Anhänger 8 (2), Litzen und Spiralscheiben
 (3—8)

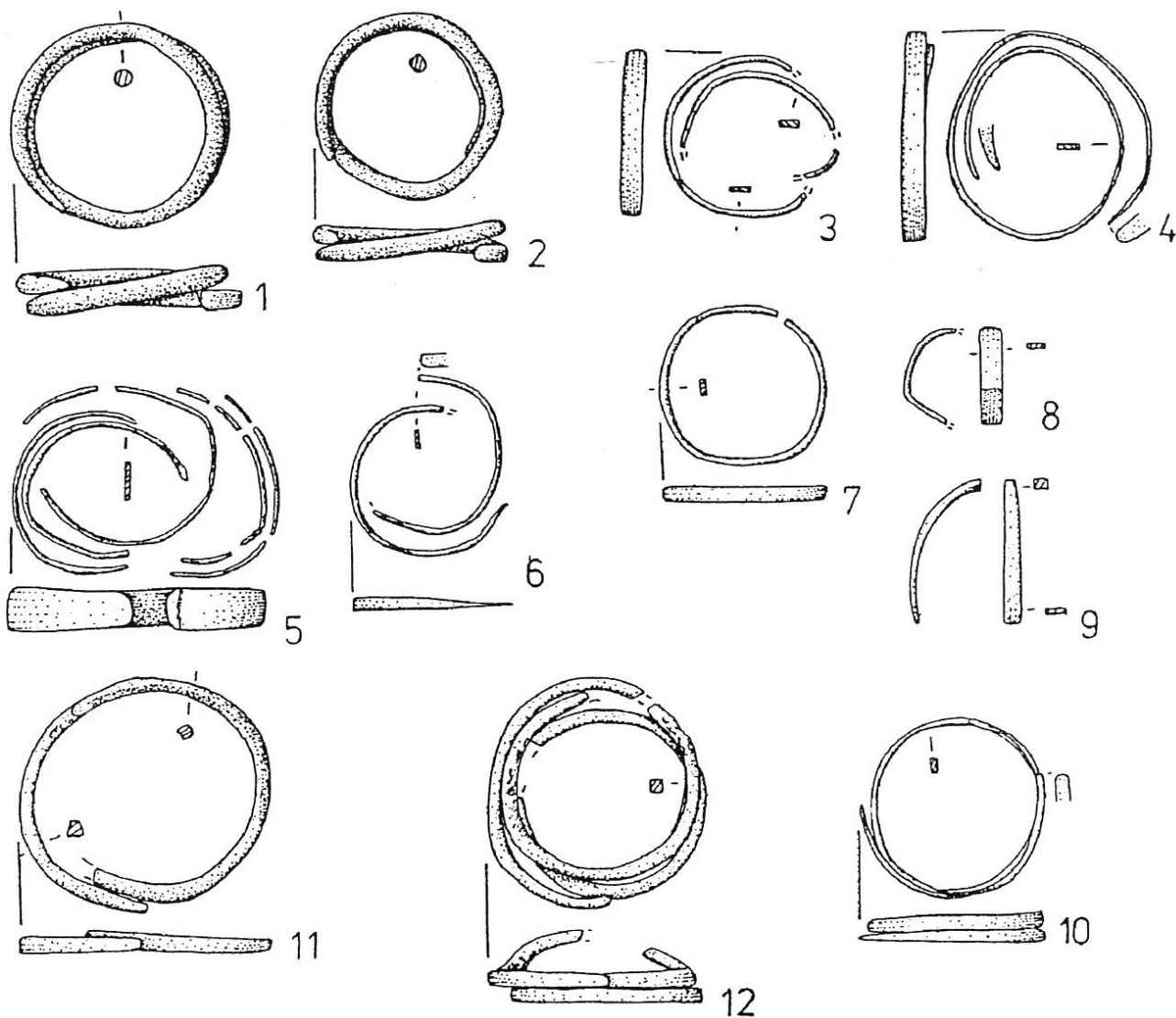
Табл. VII. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: подвеска 7 (1), подвеска 8 (2), свитки проволоки
 и спиральные щитки (3—8)

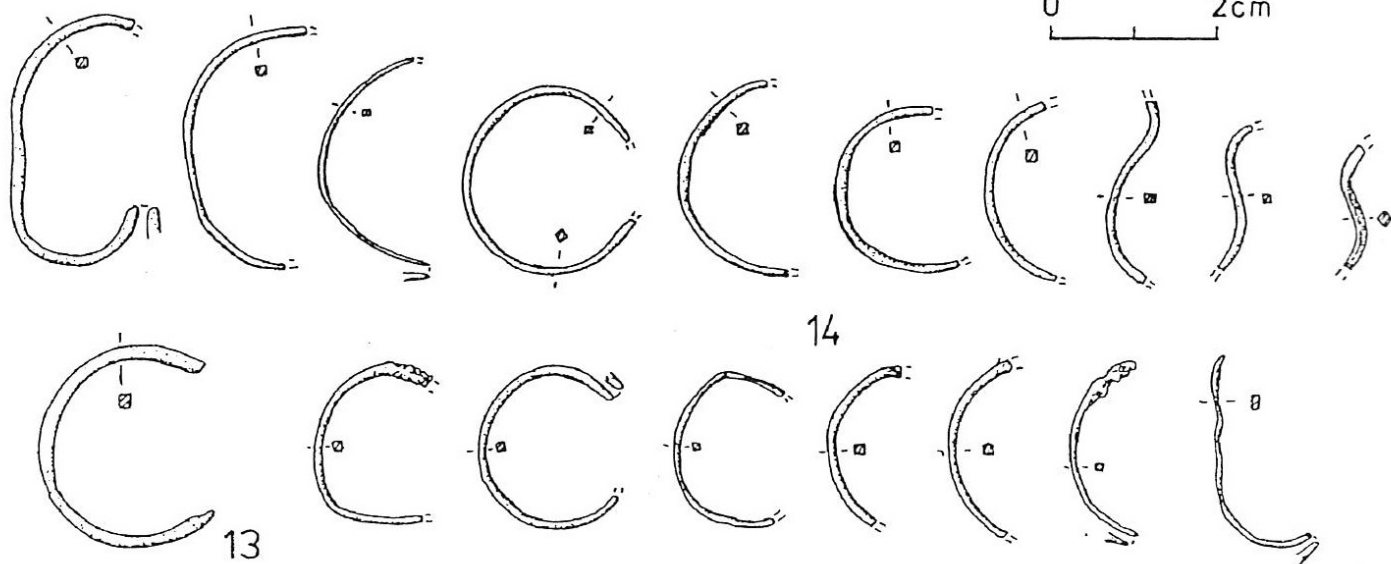
Tabl. VIII. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: tarczki (1, 2), paciorki (3—17, 21, 22), paciorki z pasty szklanej (18—20, 23)

Taf. VIII. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Scheiben (1, 2), Perlen (3—17, 21, 22), Glasperlen (18—20, 23)

Табл. VIII. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: щитки (1, 2), бусины (3—17, 21, 22), бусины из стеклянной пасты (18—20, 23)

0 2cm

Tabl. IX. Hłomcza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych: skręty z taśmy i drutu
 Taf. IX. Hłomcza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund: Band- und Drahtlitzten
 Табл. IX. Хломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов: свитки проволоки и тесьмы

Tabl. XI. Hłomeza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych
Taf. XI. Hłomeza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depotfund
Табл. XI. Гломча, гм. Санок, пам. 1. Клад бронзовых предметов

Tabl. XI. Hłomecza, gm. Sanok, stan. 1. Skarb przedmiotów brązowych - fragment
Taf. XI. Hłomecza, Gemeinde Sanok, Fundstelle 1. Bronzenes Depottfund - Fragment
Табл. XI. Гломча, гм. Санок, пам. I. Клад бронзовых предметов - фрагмент

Paciorki z pasty szklanej:

- częściowo zachowane kółko z okrągłego drutu, na nim spiral-ka z taśmy oraz paciorek z pasty szklanej (tabl. VIII, 18),
- fragment kółka z okrągłego drutu z nanizanym paciorkiem z pasty (tabl. VIII, 19),
- na ułamku kółeczka z taśmy paciorek z pasty (tabl. VIII, 20),
- 10 paciorków z pasty szklanej, w tym 2 uszkodzone (tabl. VIII, 23).

Główne skupisko przedmiotów brązowych znajdowało się w naczyniu wazowatym lepionym z gliny schudzonej domieszką drobnego tłuczni mineralnego, zdobionym na załomie skośnie rytymi kreseczkami. Powierzchnie gładkie, zewnętrzna brunatna, wewnętrzna ciemnoszara. Wymiary: średnica dna 9 cm, brzuśca 15 cm, zachowana wysokość 10 cm (tabl. X, 7).

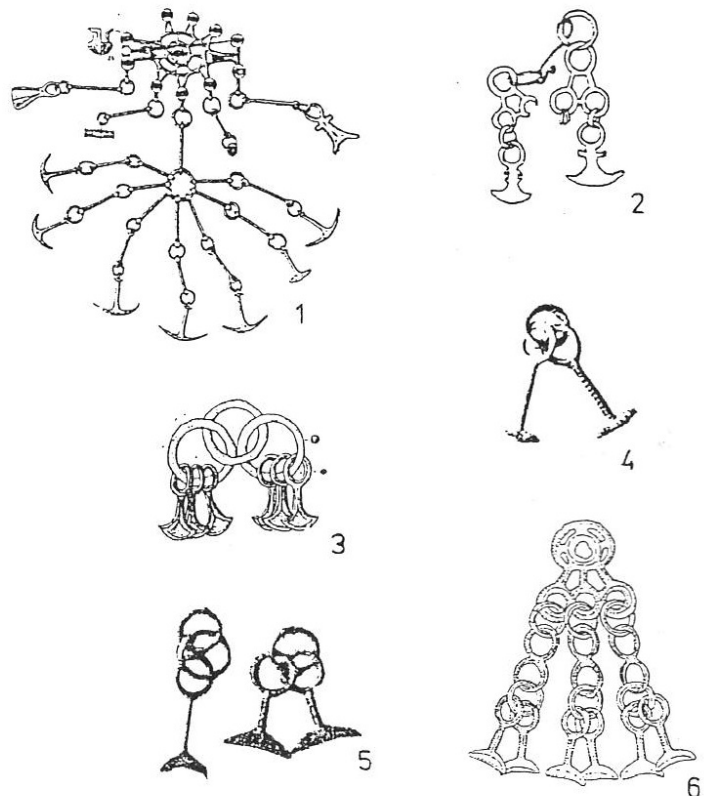
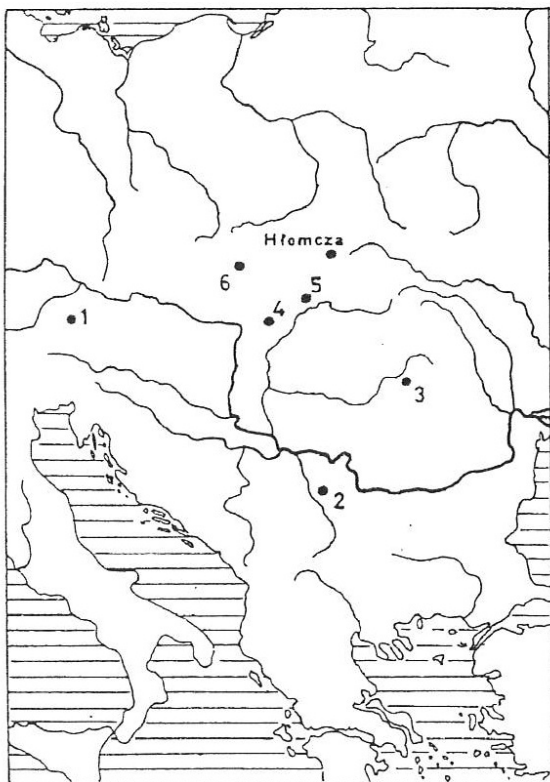
ANALIZA

Analiza zabytków ze skarbu oraz określenie ich przynależności chronologicznej sprawia znaczne trudności. Są to wyłącznie drobne ozdoby i ich fragmenty. Większość to formy pospolite o bardzo szerokiej chronologii. Należą tu: brązowe skręty, pierścienie z drutu i taśmy, zawieszki binoklowate, pierścienie z tarczami spiralnymi, paciorki „salta leone” i paciorki z pasty szklanej. Jedynie skręcenie drutu łączącego zawieszki binoklowate (tabl. II, 1, III, 1, 2, IV, 1—6) wydaje się być cechą charakterystyczną wyłącznie dla skarbu z Hłomczy.

Wśród odkrytych ozdób szczególną uwagę zwracają zawieszki w kształcie kotwic zdobionych żeberkowaniem. Wystąpiły w skarbie w dwóch odmianach: 1. — z zawieszka w kształcie pojedynczej kotwicy (tabl. I, II, III), 2 — w kształcie podwójnej kotwicy (tabl. V, 1). Nie posiadają one bliskich analogii. Motyw kotwicy na zawieszki jest rzadko spotykany na stanowiskach z młodziej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie środkowej i południowej (ryc. 7:1 — Hallstatt, K. Kromer, 1959, Tafel 110, 2a, 2 — Vrmdža, R. Vasić, 1977, s. 9, Plate 13 B, 8, 3 — Singeorgiu de Pădure I, M. Petrescu-Dîmbovița, 1977, s. 143, Pl. 352, 11). Zdobienie żeberkowaniem posiadają zawieszki ze stanowisk (ryc. 7:4 — Szécsény-Benczúrfalva, T. Kemenczei, 1984, T. LIV, 9, 5 — Tibolddaróc, T. Kemenczei, 1984, Taf. LV, 1, 2, 6 — Blatnica okr. Martin, V. Furmánek, 1979, s. 68, 113). Szécsény-Benczúrfalva i Tibolddaróc łączone są z kulturą pilińską.

Najbardziej archaicznym elementem w skarbie jest zawieszka sercowata (tabl. III, 1). Podobne znane są ze skarbu z Załęża, którego moment ukrycia datuje się na środkowy okres epoki brązu (A. Gardawski, 1979, s. 62). W Kotlinie Karpackiej tego rodzaju ozdoba była bardzo rozpowszechniona w starszym i środkowym okresie epoki brązu (V. Furmánek, 1982, s. 315).

Zawieszki trójkątne (tabl. V, 4—7) występują w grupie górnośląsko-małopolskiej kultury łużyckiej w okresie hal- sztackim (Z. Durczewski (1939—1946, s. 106). W grupie

Ryc. 7. Rozmieszczenie znalezisk brązowych zawieszek zbliżonych do „kotwicowatych” na terenie Europy środkowej i południowej 1 — Hallstatt, 2 — Vrmdža, 3 — Singeorgiu de Pădure, 4 — Szécsény-Benczúrfalva, 5 — Tibolddaróc, 6 — Blatnica

Ryc. 7. Verbreitung der bronzenen Anhänger nahestehenden für Anker-Gehängen im Mittel- und Südeuropa 1 — Hallstatt, 2 — Vrmdža, 3 — Singeorgiu de Pădure, 4 — Szécsény-Benczúrfalva, 5 — Tibolddaróc, 6 — Blatnica

Рис. 7. Размещение находок бронзовых подвесок в виде „якорных” в Средней и Южной Европе.

1 — Гальштатт, 2 — Врмдза, 3 — Сынгеоргиу де Падуре, 4 — Шецсены-Бенчурсралья, 5 — Тибольггироц, 6 — Блатница

tarnobrzeskiej ozdoba o podobnym kształcie znana jest z cmentarzyska w Machowie stan. 20 datowanego od IV okresu epoki brązu do początku okresu lateńskiego (K. Moskwa 1976, s. 233).

Również dla środowiska halsztackiego charakterystyczne są ozdoby z trapezowatej blaszki brązowej zdobionej punktowym ornamentem geometrycznym (H. Parzinger, J. Nekvasil, F.E. Barth 1995, s. 53).

Za datowaniem skarbu na wczesną epokę żelaza przemawia również maniera łączenia różnego rodzaju zawieszek i skrętów w większe wisiory (K. Kromer 1959).

Odmienność przedmiotów zebranych w skarbie może wskazywać na miejscową produkcję (M. Gedl 1988, s. 85). Większość z nich nosi ślady długotrwałego użytkowania. Być może były gromadzone jako surowiec do dalszej obróbki.

Pełne opracowanie skarbu zostanie przedstawione w najbliższej przyszłości.

Przypisy

¹ Materiały z badań prowadzonych w latach ubiegłych opublikowano w MSROA za rok 1993: A. Muzyczuk, E. Pohorska-Kleja, *Wyniki badań wykopaliskowych w Hłomczy, gm. Sanok, woj. krośnieńskie w latach 1981—1985*, s. 55—154 oraz P. Valde-Nowak, *Zabytki kamienne z osady wielokulturowej w Hłomczy*, s. 155—161.

² Obiekty 20, 22 i 24 odkryto w trakcie badań prowadzonych w 1982 r. Jedynie obiekt 24 był jamą osadową, obiekty 20 i 22 były przypuszczalnie pozostałościami warstwy kulturowej zachowanej w zagłębieniach terenu.

³ Wyroby kamienne określił dr P. Valde-Nowak z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN Oddział w Krakowie.

⁴ Zasady klasyfikacji ceramiki przedstawiono w części materiałowej MSROA za rok 1993, s. 57—58.

⁵ Za życzliwe zainteresowanie oraz cenne rady i wskazówki przy opracowaniu skarbu składamy serdeczne podziękowania prof. dr hab. Markowi Gedlowi, dr hab. Janowi Chochorowskiemu i dr Wojciechowi Blajerowi z Instytutu Archeologii UJ. Za

przeprowadzenie konserwacji przedmiotów brązowych dziękujemy mgr Marcinowi Biborskiemu a za wykonanie rysunków mgr Urszuli Bąk.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Durczewski Z.
1939—1946 *Grupa górnośląsko-malopolska kultury lużyckiej w Polsce Część I*, Kraków
- Furmánek V.
1979 *Svedectvo bronzového věku*, Bratislava.
1982 *Bronzové závěsky doby bronzové ze Slovenska*, „Slov. Arch.”, t. XXX-2, s. 315—342.
- Gedl M.
1988 *Możliwości wykorzystania miedzi ze wschodniej części Karpat polskich w epoce brązu*, „AAC”, t. 27, s. 85—94.
- Gardawski A.
1979 *Kultura lużycka na Rzeszowszczyźnie [w:] Prahistoria ziem polskich*, t. IV, s. 61—63.
- Kemenczei T.
1984 *Die Spätbronzezeit Nordost-Ungarn*, Budapest.
- Kromer K.
1959 *Das Gräberfeld von Hallstatt*, Frieze.
- Moskwa K.
1976 *Kultura lużycka w południowo-wschodniej Polsce*. Rzeszów.
- Muzyczuk A., Pohorska-Kleja E.
1994 *Wyniki badań wykopaliskowych w Hłomczy gm. Sanok, woj. krośnieńskie w latach 1981—1985*, „MSROA za rok 1993”, Rzeszów, s. 55—154.
- Parzinger H. Nekvasil J. Barth F.E.
1995 *Die Byči skála-Höhle ein Hallstattzeitlicher Höhlenopferplatz in Mähren*, Mainz.
- Petrescu-Dîmbivița M.
1977 *Depozitele de bronzuri din România*, București.
- Valde-Nowak P.
1994 *Zabytki kamienne z osady wielokulturowej w Hłomczy*, „MSROA za rok 1993”, Rzeszów, s. 155—161.
- Vasić R.
1977 *The Chronology of the Early Iron Age in the Socialist Republic of Serbia*, „BAR” Supplementary Series 31.

Anna Muzyczuk, Elżbieta Pohorska-Kleja

Ergebnisse der Ausgrabungsarbeiten in Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, 1995

Zusammenfassung

In Jahre 1995 wurden archäologische Rettungsarbeiten auf der mehrere Kulturen umfassenden Siedlung in Hłomcza, Gemeinde Sanok, Wojewodschaft Krosno, durchgeführt. Es wurden zwei Ausgrabungen mit der Gesamtläche von 97 m² angelegt (Abb. 1), 4 Gruben, 2 Keramikanhäufungen und ein Depotfund von bronzenen Gegenständen (Abb. 2) freigelegt. Aus der Humusschicht, dem Unterboden und den Objekten wurden fast 400 Gefäßfragmente, mehrere Steinerzeugnisse aus Feuerstein, Mergel, Hornstein, Sandstein, Bekleibungs- und Schlackenklumpen gewonnen. Das Depotfund befand sich ursprünglich in einem Tongefäß, das in Bruchstücken gefunden wurde.

Es bestand aus fast 300 Gegenständen, darunter die Mehrheit bildeten gut erhaltene Schmuckgegenstände: aus mehreren Elementen bestehende Anhänger, Gehängen, Scheiben, Blättchen, Litzen, Bronzeperlen und kleine Glasperlen (Taf. II—X). Das Depotfund wurde in der Früheisenzeit deponiert, worauf das Gefäß und Formen von einigen Schmuckgegenständen, z. B. mit dem Ornament aufgedrückter Vertiefungen verzierte Blättchen hinweisen. Genauere Analyse wird durch das Auftreten der Formen von der dauerhaften Chronologie erschwert (Litzen, Binkel-Gehängen, Ringe) wie auch durch Schuckstücke, die keine präzisen Analogien besitzen (Anker-Gehängen).

Результаты исследований в Хломче, гм. Санок, воев. Кросненское в 1995 году

Резюме

В 1995 году проведены охранно-спасательные раскопки на многослойном поселении в Гломче, гм. Санок, воев. Кросненское, пам. I. Заложено два раскопа общей площадью 97 кв.м (рис. 1). Выявлено 4 ямы, 2 скопления керамики и клад бронзовых предметов (рис. 2). Из слоя гумуса, подпочвы, а также из объектов добыто почти 400 фрагментов сосудов, несколько каменных изделий из кремня, мергеля, роговца песчаника, куски обмазки и шлака.

Клад первоначально находился в глиняном сосуде, обнаруженном во фрагментарном состоянии. Насчитывал он 300 предметов, половину из которых сос-

тавляли хорошо сохранившиеся украшения: подвески, состоящие из нескольких элементов, щитки бляшки, свитки проволоки, бронзовые бусины, а также мелкие бусинки из стеклянной пасты (табл. II—X). Клад депонирован в эпоху раннего железа, о чем свидетельствует сосуд и форма некоторых украшений, например: бляшки, украшенные орнаментом в виде тисненых ямочек. Более детальный анализ усложняет присутствие в кладе широкодатируемых украшений (свитки проволоки, биноклевидные подвески, перстни) или также украшений, не имеющих точных аналогий („якоревидные“ подвески).